

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี 2) เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 31 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ประกอบด้วยการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ โดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในตอนต้นที่ 1 การยกกร่างรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน โดยนำผลการศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี และผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ มาประกอบการยกกร่าง และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน รวมทั้งประเมินคุณภาพรูปแบบด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

3) การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี โดยดำเนินการทดลองตามคู่มือการใช้รูปแบบ และกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 4 โครงการ ทดลองกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินการตามโครงการ จำนวน 311 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดระยะเวลาทดลองใช้รูปแบบ 1 ปีการศึกษา จากนั้นศึกษาความพึงพอใจและความรู้ ความเข้าใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการ 4 โครงการ ที่ใช้ในการทดลองรูปแบบ 4) การประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ประกอบด้วย 4.1) ศึกษาสมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หลังการพัฒนาด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้วยแบบสอบถามผู้เรียน จำนวน 30 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 4.2) ศึกษาจากการรายงานจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำและต่อยอดไปประกอบธุรกิจจนประสบผลสำเร็จ 4.3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 4.4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เรียน จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 4.5) ศึกษาจากการรายงานจำนวนความร่วมมือของชุมชนหลังการใช้รูปแบบ ด้วยแบบรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี

1.1 ผลการศึกษาสภาพการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ในภาพรวมการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการ

ติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และด้านเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ควรกำหนดเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ ให้มีทักษะในการคิดและการปฏิบัติทำเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ มีเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และสำเร็จการศึกษาได้เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ 2) ด้านกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 2 การจัดและปรับโครงสร้างภายในสถานศึกษาเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน และขั้นที่ 5 การร่วมกันปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ควรประกอบด้วย การร่วมประชุมระดมความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการ ร่วมกับชุมชนในพัฒนารูปแบบเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ 4) ด้านการติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ควรประกอบด้วย ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ มีทักษะในการคิดและการปฏิบัติการทำเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพได้อย่างหลากหลายชนิด มีเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และสำเร็จการศึกษาได้เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

2. ผลการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี สรุปได้ดังนี้

รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 2) กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มี 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 2 การจัดและปรับโครงสร้างเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามแผนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 5 การร่วมกันปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และ 4) การติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และรูปแบบผ่านการตรวจสอบ และการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี

3.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการ พบว่า โครงการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โครงการติดตามและประเมินผลผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น รองลงมาได้แก่ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และโครงการร่วมจัดทำแผนงานกำหนดเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ

3.2 ผลการศึกษาความรู้ ความเข้าใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการ พบว่า โครงการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โครงการร่วมจัดทำแผนงานกำหนดเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ โครงการกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น อยู่ในระดับมาก และโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์สมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 สรุปภาพรวม จำนวนผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวมจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1.1 ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 มีผลการประยุกต์ใช้ความรู้ในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 90.33

4.1.2 ด้านทักษะปฏิบัติและทักษะการคิด พบว่า ผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 มีผลทักษะการปฏิบัติและทักษะการคิดในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 91.67

4.1.3 ด้านเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 มีผลด้านเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 91.00

4.2 ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำในสถานประกอบการ จำนวน 1,028 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 และต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการจนประสบผลสำเร็จ จำนวน 874 คน คิดเป็นร้อยละ 45.88 รวมจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำในสถานประกอบการและต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการจนประสบผลสำเร็จ จำนวน 1,902 คน คิดเป็นร้อยละ 99.84

4.3 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2561-2562 พบว่า ปีการศึกษา 2561 มีผู้สำเร็จการศึกษา 63 คน คิดเป็นร้อยละ 100 หลังทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562 มีผู้สำเร็จการศึกษา 270 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีทักษะใหม่ ๆ จากการฝึกปฏิบัติจริงในรายวิชาที่เรียน/ในสถานการณ์จริง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการเรียนและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

มากที่สุด และ การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 จำนวนความร่วมมือของชุมชนหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี เพิ่มขึ้นจำนวน 25 แห่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ที่นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลในประเด็นหลักที่สำคัญตามผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี

1.1 ผลการศึกษาสภาพการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ในภาพรวมการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่มากเท่าที่ควร จะต้องเร่งพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เพื่อทำให้มีเรียนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งด้านความรู้และทักษะ ความสามารถในการงานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2560: 14-15) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษานับเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการกันอย่างจริงจังในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะในองค์ประกอบที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของผู้เรียน คือ ครู หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการเอกสาร ผลงานวิจัย การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ด้อยคุณภาพทั้งทางด้านการนำความรู้และทักษะที่ตนได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งก็คือ “ความสามารถเชิงสมรรถนะ” นั่นเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และ นนท์ อนันกุล (2560) ที่ได้ศึกษา การนำเสนอแนวทางการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิทยาลัยชุมชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการจัดการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันและปัญหาด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน และด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้ง ทศนีย์ บุญมาภิ (2562) ที่ได้ศึกษา รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขต ภาคเหนือตอนบน พบว่า สภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน ด้านร่วมคิด ด้านร่วมวางแผน ด้านร่วมดำเนินการและด้านติดตามและ ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและ โภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัย สารพัดช่างอุทัยธานี พบว่า 1) ด้านเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและ โภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ควรกำหนดเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการ ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ ให้มีทักษะใน การคิดและการปฏิบัติทำเครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ มีเจตคติและ กิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และสำเร็จการศึกษาได้เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ 2) ด้านกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพ พระยะสัน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ขั้นที่ 2 การจัดและปรับ โครสร้างภายในสถานศึกษา ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผล และขั้นที่ 5 การร่วมกันปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียน ได้แก่ การร่วมประชุมระดมความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการ ร่วมกับ ชุมชนในพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเพื่อการเป็น ผู้ประกอบการ 4) ด้านการติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน ควรประกอบด้วย ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาเครื่องต้ม ร้อน/เย็นจากสมุนไพรและวิชาอาหารว่างเพื่อสุขภาพ มีทักษะในการคิดและการปฏิบัติการทำ เครื่องต้มร้อน/เย็นจากสมุนไพรและอาหารว่างเพื่อสุขภาพ ได้อย่างหลากหลายชนิด มีเจตคติและกิจ นิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และสำเร็จการศึกษาได้เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ที่มีนโยบายจัดการศึกษาวิชาชีพ พระยะสันของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและ ความเป็นเลิศทางวิชาชีพ เปิดสอนในประเภทวิชาที่หลากหลาย เป็นการเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน อาชีวศึกษา ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและสอดรับ

กับกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหรือ New Engine of Growth ในยุคไทยแลนด์ 4.0 และยังสอดคล้องกับโครงการสานพลังประชารัฐ โดยภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่าย ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม เน้นพัฒนา “สมรรถนะหลัก” ควบคู่กับ “คุณธรรม” โดยเรียกว่า “SEE: Skills, English, Ethics และ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552: 180-181) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคม (Social Institution) เช่นเดียวกับบ้าน เป็นตัวแทนของสถาบันครอบครัว สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สังคมจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ภารกิจของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมวิธีการหนึ่งที่จะทราบความต้องการของสังคมก็คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทนา บุญจริง (2558: 9-10) ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้นของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ผลการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และศึกษาขอบข่ายของสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเข้าใจ 2) มีการนำหลักสูตรระยะสั้น (ฉบับร่าง) ไปทดลองใช้ และประเมินผลการใช้หลักสูตรระยะสั้น (ฉบับร่าง) 3) มีการประเมินเอกสารหลักสูตรและวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรระยะสั้นไปใช้ และ 4) มีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นฉบับที่ผ่านการปรับปรุงแล้วให้สมบูรณ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีระชัย ช่างบุญศรี (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค พบว่า แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค 1) ควรมีเป้าหมายเครือข่ายความร่วมมือ 2) ขอบข่ายความร่วมมือควรประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และวิทยากร 3) ควรมีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ และ 4) ควรมีกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานดา เข้มศรี (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ ตำบลคลองขลุง อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) การพัฒนาผู้เรียนด้านการเป็นคนดี ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง จัดให้มีการยกย่องชมเชยผู้เรียนที่มีคุณธรรมดีเด่น 2) ด้านการเป็นคนเก่ง ควรปรับปรุงหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการนิเทศการสอนของครู วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการเป็นคนมีความสุข ทุกภาคส่วนป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง รวมถึงจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. ผลการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่าง อุทัยธานี พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 2) กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน และ 4) การติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน และรูปแบบผ่านการตรวจสอบ และการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนกลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ผ่านการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีเป้าหมายหลักเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนได้ดำเนินการตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะการคิด เจตคติ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 59) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะตามแนวคิดของแมคเคลแลนด์ (McClelland) มี 5 ส่วนคือ 1) ความรู้ (Knowledge) คือความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นสาระสำคัญสำหรับ วิชาชีพ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น 2) ทักษะ (Skills) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – Concept) คือเจตคติ ค่านิยม 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) และ 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) และสอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2558: 3) ที่ได้กำหนดสมรรถนะของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยให้ระบุสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษาหลังจากผ่านการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งต้องประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะการคิด เจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ในการปฏิบัติงานจนเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ส่วนการกำหนดเป้าหมายไว้ในองค์ประกอบของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ คีเวส (Keeves, 1988: 561-565) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการและกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง 2) จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ และ 4) การประเมินผลของรูปแบบ และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ที่ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบมีอยู่ 2 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) กลไกของรูปแบบซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการ

ทำหน้าที่ของรูปแบบเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีบริบทเป็นเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่ และ ล้มสลายของรูปแบบที่สร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอนแลนและแอกเวอร์ท (Callan and Ashworth, 2004) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ พบว่า สิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษาคือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวบบูรณาการเอกลักษณ์ กลวิธี การปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างกันและนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับ ความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร และผลการวิจัยของ ทศนีย์ บุญมาภิ (2562) ที่ได้ศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า รูปแบบ มีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วน ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการให้ชุมชนเข้ามาให้ความ ร่วมมือกับทางโรงเรียน ส่วนที่ 3 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ส่วนชุมชนขึ้นอยู่กับความ ตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความ เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและ โภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 การวางแผนการเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียน ชั้นที่ 2 การจัดและปรับโครงสร้างเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ชั้นที่ 3 การปฏิบัติตาม แผนการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ชั้นที่ 4 การติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียน ชั้นที่ 5 การร่วมกันปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดกระบวนการ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ไว้เป็น องค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบ เป็นไปตามหลักแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาแบบที่จะต้องแสดงให้เห็น ถึงกระบวนการหรือขั้นตอนดำเนินการของรูปแบบอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ บาร์โด และฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman, 1982: 70-76) ที่กล่าวว่า รูปแบบประกอบ ด้วยรายละเอียด มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่ แน่นนอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น รูปแบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบที่ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลย้อนกลับจากสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับ บราวน์และโมเบริกส์

(Brown and Moberg, 1980: 98) ที่ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) ได้องค์ประกอบของรูปแบบที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision making) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรภัทร มหาวงศ์ (2558: 16) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของเครือข่าย ประกอบด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักความรับผิดชอบ 2) ลักษณะของเครือข่าย 3) คณะกรรมการบริหารเครือข่าย 4) ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และ 5) กระบวนการบริหารเครือข่าย ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน การดำเนินงาน และการปรับปรุง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพ อาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาผู้เรียนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การบริหารงานและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับชุมชนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาความต้องการของประชาชนเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เมื่อความสนใจของประชาชนมีความสำคัญ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจากชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ สถานศึกษาประสบความสำเร็จเพราะให้ประชาชนมาเกี่ยวข้องด้วยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของชาญชัย อาจิมสมาจารย์ (2554: 40-42) ที่ได้กล่าวว่า ความสำคัญหรือประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับจากการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม 5 ประการ สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาการบริหารบางอย่างได้ คือ 1) ความกระจ่างในจุดประสงค์/เป้าหมายที่ให้คำจำกัดความอย่างชัดเจน 2) มีความผูกพันและการประสานงานมากขึ้นต่อการตัดสินใจ 3) การแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถในการปรับตัวสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และ 5) ปรับปรุงใหม่ กระบวนการตั้งเป้าหมายแบบมีส่วนร่วมให้โอกาสอย่างต่อเนื่อง และแนวคิดของ ไวท์ (White, 1982: 18) ที่ได้ให้ทัศนะว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ประชาชน ประกอบด้วยมุมมอง 4 มิติ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า อะไรควรทำและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วม เสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจาก

การดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรภัทร มหาวงศ์ (2558: 16) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบด้านขอข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย ความร่วมมือในการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความร่วมมือการจัดการเรียนรู้ และความร่วมมือการใช้แหล่งเรียนรู้ และผลการวิจัยของ ทศนีย์ บุญมาภิ (2562) ที่ได้ศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า มีองค์ประกอบต่าง ๆ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการให้ชุมชนเข้ามาให้ความร่วมมือกับทางสถานศึกษา และเพื่อนำเสนอแนวทางในการนำรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้ ส่วนที่ 3 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ส่วนชุมชนขึ้นอยู่กับความตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ประกอบที่ 4 การติดตามและประเมินผลผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบด้านการติดตามและประเมินผลผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญของการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ขาดไม่ได้สำหรับกระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการประเมินและการได้รู้ผลของการพัฒนา ว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ต้องแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะการติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มีการประเมินที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2554: 3-25) ที่ได้จัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ได้กำหนดกรอบมาตรฐานหลักสูตรที่สถานศึกษาต้องดำเนินการใน 4 ประเด็น คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะที่เกี่ยวข้อง การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการฝึกอบรม และความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ คือ 1) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานสมรรถนะของรายวิชา 2) จัดให้มีระบบการบริหารหลักสูตร โดยจัดให้มีการติดตามประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน 3) จัดให้มีการประเมินความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุ-ครุภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอน และ 4) จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของสถานประกอบการ สังคม และชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2558: 17-19) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือของชุมชนว่า แนวคิดและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อคนไทยที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง (ผู้เรียน

เป็นสำคัญ) ด้วยการมีส่วนร่วมและบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกันบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้เกิดความเข้มแข็งจากฐานรากด้วยความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรื่องแสง ห้าสกุล (2559: 41-42) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารหลักสูตรระยะสั้น โดยใช้โมเดลฝึกอบรมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดคณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2) วางแผนการใช้หลักสูตร 3) ดำเนินการใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 5) ติดตามผลการดำเนินการตามโครงการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี

3.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ไปทดลองใช้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินการตามโครงการทดลองใช้รูปแบบ ซึ่งแต่ละโครงการดำเนินการครอบคลุมวิธีการแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ เป็นโครงการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยเฉพาะชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2559: 45-48) ที่กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลผลิต/ผลลัพธ์ ระบบบริหารจัดการมีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษามากยิ่งขึ้น มีความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ และมีกลไกการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับ อภิญา เวชชัย (2553: 25) ที่กล่าวว่า ครอบครัวยุคใหม่และชุมชน ต่างเป็นเครือข่ายสำคัญของสถาบันศึกษาบนพื้นฐานความสัมพันธ์ซึ่งทำเทียมกัน ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนช่วยเหลือสถาบันศึกษาทั้งในด้านเงินบริจาค ทรัพยากรและข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ ขณะเดียวกันก็เป็นผู้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าว แม้ว่าอาจจะไม่ใช่ผู้รับผลประโยชน์โดยตรงก็ตาม สภาพปัจจุบันพบว่าครอบครัวยุคใหม่และชุมชน ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นเครือข่ายร่วมกับสถาบันศึกษาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญยิ่งของสถาบันศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ย้อยเสริมสุทธ (2559: 9-10) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพของบุคลากรในอุตสาหกรรม

รถยนต์ทั่วไป พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด เจ้าของสถานประกอบการ มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ผู้ชำนาญงานมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ส่วนผู้จบการศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด

3.2 ผลการศึกษาความรู้ ความเข้าใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการที่ใช้ทดลองรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ทั้ง 4 โครงการ เป็นโครงการที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ จึงเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการและสมรรถนะผู้เรียน ด้านความหมายของสมรรถนะและประเภทของสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2554: 10-11) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกของคนที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม 2) สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคน ที่ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของคน ที่ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้น มีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป และสอดคล้องกับ ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2551: 16) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง ส่วนที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านที่เป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีที่ซับซ้อนและการปฏิบัติงานที่กลมกลืน 2) สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Professional Competency) หมายถึง ส่วนที่เป็นความสามารถในการบริหารจัดการ 3) สมรรถนะในตำแหน่งหน้าที่ (Functional Competency) หมายถึง ส่วนที่เป็น ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งงานนั้น ๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินต์ วั่งใหม่ (2561: 32-34) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพระยะสั้นเพื่อชุมชน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือดำเนินงาน คู่มือพัฒนาครู และคู่มือพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ครูผู้สอนและบุคลากรเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนามากที่สุด และมีผลสัมฤทธิ์ภายหลังฝึกอบรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเฉลี่ย 72.93% และนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากที่สุดที่ระดับร้อยละ 90.67

4. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี

4.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์สมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ปีการศึกษา 2562 จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 91.00 เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ภาพรวมผู้เรียนผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ 90.33 ด้านทักษะการปฏิบัติและทักษะการคิด ภาพรวมผู้เรียนผ่านการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 91.67 และด้านเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ภาพรวมผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 91.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นที่มีองค์ประกอบของรูปแบบและโครงการสำหรับการใช้รูปแบบหรือทดลองใช้รูปแบบมีความเหมาะสม มีกระบวนการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน การสร้างรูปแบบ การนำรูปแบบไปทดลองใช้ และการประเมินผลการใช้รูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สตรีคแลนด์ (Strickland, 2006) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปทดลองใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเรียกว่า “ADDIE Model” และสอดคล้องกับ เมียชัน และ คีตอวรี (Meason and Khedourri, 1985) ที่ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบดังนี้ 1. รวบรวมปัญหา (Problem formulation) 2. สร้างรูปแบบ (Model construction) 3. ทดสอบรูปแบบ (Testing the model) 4. การนำรูปแบบไปใช้ (Implementation) และ 5. การปรับปรุงรูปแบบ (Model updating) นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่า การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนหรือการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามรูปแบบ มีการพัฒนาทั้งด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถและมีสมรรถนะครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2558: 3) ที่กำหนดไว้ว่า หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ให้ระบุสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับนักศึกษาหลังจากผ่านการศึกษิตตามหลักสูตร ซึ่งต้องประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะการคิด เจตคติและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานจนเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศินี รุ่งเรือง (2560) ที่ได้ศึกษาการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก พบว่า สมรรถนะผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสมรรถนะผู้เรียนในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะที่

พึงประสงค์และด้านสมรรถนะวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ มณฑา บัวศิริ (2561: 5-6) ที่ได้ศึกษาการนำความรู้ไปใช้ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี นำความรู้ไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประกอบอาชีพนำความรู้ไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านคุณภาพชีวิตนำความรู้ไปใช้อยู่ในระดับมาก

4.2 จำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำในสถานประกอบการและต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ จนประสบผลสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 99.84 ของผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่วิทยาลัยได้เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ถือว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ วัลลภา อยู่ทอง (2558: 13-14) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรตามกรอบการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่กำหนดแนบท้ายระเบียบ โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ผู้ประกอบอาชีพตามหลักสูตร สังคม ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และคำนึงถึงการที่นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพเสริม การเปลี่ยนอาชีพใหม่ การพัฒนางานในอาชีพเดิม การเข้าทดสอบมาตรฐานอาชีพ การเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ มีสัจย์ (2561) ที่ได้ศึกษา การประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพการฝึกอาชีพระยะสั้น ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยสารพัดช่าง พบว่า วิทยาลัยสารพัดช่างส่วนใหญ่จัดการฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ อัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการฝึกที่ติดตามได้นี้อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป และมีแนวโน้มลดลง ผู้สำเร็จการฝึกส่วนใหญ่มีงานทำตรงตามสาขาวิชาที่ได้รับการฝึกถึง 2 ใน 3 ของผู้เข้ารับการฝึกที่ติดตามได้ และผู้เข้ารับการฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้มากกว่า 75% ในอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี

4.3 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ปีการศึกษา 2561 – 2562 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนปีการศึกษา 2562 จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ได้จัดกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองใช้รูปแบบโดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบและดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเริ่มด้วยการวางแผนการดำเนินงาน การจัดและปรับโครงการสร้างองค์กร การปฏิบัติตามแผน การติดตามและประเมินผล และการร่วมกันปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ พิณสุดา สิริธรรังศรี (2558: 17-19) ที่กล่าวว่า แนวคิดและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อคนไทยที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการมีส่วนร่วมและบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกันบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้เกิดความเข้มแข็งจากฐานรากด้วยความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตาม ประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชม ที่ให้อิสระความยืดหยุ่นและความคล่องตัวกับผู้จัดการศึกษาบนความหลากหลาย และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมไทย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรืองแสง ห้าสกุล (2559: 41-42) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารหลักสูตรระยะสั้น โดยใช้โมเดลฝึกอบรมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผู้เข้าฝึกอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด การติดตามผลหลังการฝึกอบรมพบว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนการสอนโดยใช้โมเดลฝึกอบรม มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน โดยใช้โมเดลฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างหรือการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นรูปแบบที่ดีมีความเหมาะสม โดยมีกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบตามหลักการและทฤษฎี มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ และตามความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ เกตเซล และคนอื่น (Getzels and others, 1968); คีเวส (Keeves, 1988: 560); และ ฮูเซนและโพสลีทเวท (Husen and Postlethwaite, 1994: 286) ที่กล่าวถึงรูปแบบที่ดีสรุปได้ว่า รูปแบบที่ดีจะต้องประกอบด้วย 1) ควรเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural relationship) 2) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา 3) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา 4) รูปแบบควรจะให้คำอธิบายที่ช่วยขยายความรู้ในแนวคิดใหม่และนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่ต้องการศึกษาได้มากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ย้อยเสริรัฐสุทธ (2559: 9-10) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพของบุคลากรในอุตสาหกรรมยนต์ทั่วไป พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด เจ้าของสถานประกอบการ มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ผู้ชำนาญงานมีความพึงพอใจใน

ภาพรวม ระดับมากที่สุด และผู้จบการศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด และอังคณา เรื่องชัย (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็น อาชีพเสริมในครอบครัว พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 จำนวนความร่วมมือของชุมชนหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี จากผลการวิจัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2554: 3-4) ที่ระบุว่า การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหรือหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เนื่องจากเป็นงานอาชีพเฉพาะทาง ซึ่งต้องวิเคราะห์งานที่ทำกันจริง ๆ ในแต่ละอาชีพ ระบุสมรรถนะที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานอาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับชาติ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ย้อยเสรีรัฐสุท (2559: 9-10) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพของบุคลากรในอุตสาหกรรมยนต์ทั่วไป พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด เจ้าของสถานประกอบการ มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ผู้ชำนาญงานมีความพึงพอใจในภาพรวม ระดับมากที่สุด และผู้จบการศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 สนับสนุนให้ครูผู้สอนร่วมกับชุมชนและผู้ประกอบการ วางแผนและเตรียมจัดทำกิจกรรมเพื่อนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

1.2 จัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพ อาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามรูปแบบที่ พัฒนาขึ้น

1.3 ดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตร วิชาชีพพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ตามขั้นตอนในคู่มือการใช้รูปแบบ

1.4 การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ ควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพ อาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน วิทยาลัยสารพัดช่างอุทัยธานี ด้วยวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น กลยุทธ์การเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่มอาชีพ อาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน กลุ่ม อาชีพอาหารและโภชนาการ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา